

Прекршајни апелациони суд у Београду

Руководиоцу судске праксе

Предмет : Издвојено мишљење у примени члана 330.ст.1.т.1. и 8. ЗОБС-а

са седнице свих судија ПАС-а од 27.05.2016.године

Примена теоретско-правног института „**привидног идеалног стицаја**“ по приципу *консумције* у оваквим предметима није правилно из следећих разлога:

Пре свега, овај правни институт није прихваћен у базичном ЗОП-у, јер је у **домену правне теорије**, већ постоји једино могућност примене одредаба о извршењу прекршаја у стицају, било реалном или идеалном, као и извршење прекршаја у продуженом трајању и оглашавање окривљеног одговорним, али уз ослобађање од казне под одређеним условима. Такође, нема места ни супсидијарној примени ЗКП-а, будући да га ни овај процесни закон није изричито регулисао. То **озбиљно ствара проблем о давању правно јасних разлога у образложењу одлуке**. Због тога, заузимањем правног става да прекршај из одредбе чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а конзумира прекршај из одредбе чл. 330.ст.1.т.8. ЗОБС-а једноставно по слову закона није прихватљиво. Другим речима, несанкционисањем окривљеног за овај други прекршај озбиљно се доводи у питање доследна примена материјалног права, односно основних начела законитости и једнаке примене прописа на све грађане у истим или сличним правним ситуацијама, што је и уставна категорија о гаранцији правичног суђења и владавине права. То је јасно дефинисано у одредбама чл. 2,3,4 и 5 ЗОП-а, с обзиром да је прекршај дефинисан као противправно дело које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција. Дакле, прекршај из одредбе чл. 330.ст.1.т.8. ЗОБС-а је потпуно равноправан са прекршајем из одредбе чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а, те је неоправдано његово издвајање од примене када су се стекли сви законски услови за његову примену. Ту се поставља и питање **због чега предност има прекршај из чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а, јер се тиме дерогира правна моћ правноснажне и извршне одлуке надлежног суда који је изрекао заштитну меру забране управљања моторним возилом одређене категорије возила којим је критичном приликом управљао окривљени, односно остаје „мртво слово на папиру“ и привилегује се надлежност органа управе над судом**. Другим речима, на основу одредаба чл. 178 - 182 ЗОБС-а прописани су услови под којима се може управљати моторним возилом, односно како се добија возачка дозвола одређене категорије возила (*јасно се види да је изречена заштитна мера забране управљања независна од добијања возачке дозволе, односно дозвола се не може добити ако је претходно изречена ова мера*, док је у одредби чл. 183 ЗОБС-а јасно дефинисано да **возачку дозволу издаје**

територијално надлежна организациона јединица МУП-а РС по месту пребивалишта возача, односно изузетно и по месту боравишта возача. Одузимање возачке дозволе предвиђено је у одредбама чл. 197-198 ЗОБС-а и у овим одредбама закона нема наведене заштитне мере као једног од разлога зашто се одузима возачка дозвола. Овде јасно произилази да је **изрицање казних поена од 18 или више поена директно повезано са одузимањем возачке дозволе**. Према томе, ради се о сасвим другој врсти прекршајне санкције предвиђене у одредбама чл. 32. ЗОП-а, дакле, независне од изречене заштитне мере забране управљања моторним возилом одређене категорије, која је дефинисана као посебна врста прекршајне санкције. Да се заиста ради о независном правном институту говори и **одредба чл.199.ст.1. т. 5. ЗОБС-а на основу које је императивно дефинисано правило да се одузета возачка дозвола може повратити, између осталог, само ако су извршене све заштитне мере забране управљања моторним возилом**. У одредбама чл. 48 и 49 ЗОП-а одређена су посебна правила о изрицању казних поена, као и у одредбама чл. 323 и 324 ЗОБС-а, а основна разлика у изрицању ове врсте прекршајне санкције у односу на предметну заштитну меру је у томе што се они изричу само окривљеном који у време извршења прекршаја поседује возачку дозволу издату у РС, док се заштитна мера изриче независно од тога, а полазећи од сврхе изрицања прекршајних санкција и посебне сврхе ове врсте заштитне мере предвиђених у одредбама чл. 5.ст.2. и чл. 51.ст.1.ЗОП-а.

Изрицање предметне заштитне мере и њено извршење детаљно је регулисано како ЗОП-ом, тако и ЗОБС-ом, али и посебно Правилником о извршењу ове прекршајне санкције. Ради се о одредбама чл. 53 и 58 ЗОП-а којима је на когнтан начин одређено правило о томе да се мора изрећи ова прекршајна санкција када се стекну законски услови, а они се стичу тиме што их је законодавац изричито предвидео и у пропису о прекршају, у казним одредбама, као и начин извршења у одредбама чл. 201 и 202. ЗОБС-а. Дакле, како у ЗОП-у, тако и у ЗОБС-у постоји обавеза за суд да изриче ове заштите мере, па се не може право тумачити тако да ова мера у одређеним случајевима нема своју сврху тиме што јој се одузима ефикасност односно правна последица која је и основа за њено изрицање. На тај начин номотворац је јасно изразио своју вољу да посебан значај придаје овој врсти прекршајне санкције како би била задовољена специјална и генерална превенција и то кроз системско санкционисање учесника у саобраћају, односно уз истовремену примену различитих врста санкција. Са консумирањем овог прекршаја долази се до неједнаке примене права у односу на учеснике у саобраћају и то због тога што ће због овога окривљени бити процесуиран само за један прекршај, као и онај који је заиста учинио само прекршај из одредбе чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а, што озбиљно доводи у сумњу правилност примене казнене политике. Чак се овакво сублимирање прекршаја не може ценити ни као отежавајућа околност код одмеравања врсте и мере прекршајне санкције. Такође, изречена заштитна мера може бити везана за сасвим различит прекршај у односу на сада учињени из одредбе чл. 330.ст.1.т.1.ЗОБС-а, чиме окривљени остаје несанкционисан за онај раније учињени прекршај.

У том контексту треба имати у виду и одредбу чл. 330.ст.1.т.6. ЗОБС-а, односно да постоји посебан прекршај када окривљени управља возилом за време искључења које је по одредбама чл. 279. ЗОБС-а донео полицијски службеник. **И у овом случају постоји одлука-наредба полицијског службеника**, односно надлежног државног органа о забрани управљања моторним возилом, па се оправдано поставља питање зашто се селективно примењује материјално право, јер би и у овом случају имало места примени „привидног идеалног стицаја“. За грађане нема никакве разлике да ли му је забрана изречена од суда или полиције, последице су исте. У том смислу ваља имати у виду и одредбе чл. 279. ЗОБС-а, јер се искључење возача из саобраћаја врши, између осталог, због непоседовања возачке дозволе за категорију возила којим управља, али и због управљања возилом за време трајања заштитне мере (чл. 279.ст.1.т.9 и 11 ЗОБС-а). У ст.2. овог члана ЗОБС-а јасно је одређено да искључење у овим случајевима траје док постоје разлози због којих је возач искључен. То значи да се јавља правни нонсенс, будући да је реално могућа ситуација да се окривљени искључи из саобраћаја због ових разлога и да касније буде затечен у саобраћају, па ће бити санкционисан како за прекршај из чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а, као и за прекршај из чл. 330.ст.1.т.8. ЗОБС-а, уколико је у међувремену прибавио возачку дозволу, али му и даље траје изречена заштитна мера. Дакле, у оквиру овог посебног овлашћења полицијских службеника искључује се возач из саобраћаја што нема возачку дозволу или што му траје изречена заштитна мера забране управљања моторним возилом одређене категорије возила. Тиме **настаје апсурд да се искључење не конзумира прекршајем из одредбе чл. 330.ст.1.т.1. или т.8., иако је разлог искључења управо нешто од ова два прекршаја**. За разлику од тога, заштитна мера може бити изречена за сасвим други прекршај, а не због тога што окривљени није имао возачку дозволу одређене категорије. Заштитна мера се изриче независно од тога да ли окривљени поседује возачку дозволу, што само по себи потврђује тезу о посебности заштитне мере као посебне врсте прекршајне санкције у односу на возачку дозволу, као јавне исправе која омогућава управљање одређеном категоријом моторних возила. То значи да се ради о сасвим различитим појмовима.

Исто тако, сматрам да се давање предности прекршају из одредбе чл. 330.ст.1.т.1. ЗОБС-а грубо дерогирају надлежности државних органа, с обзиром да се предност даје МУП-у, органу управе, који издаје возачку дозволу, односно који је у конкретном случају није издао, а поништава се основно правило у правним поступцима да се правноснажна и извршна одлука мора увек поштовати. Дакле, **даје се предност над судском одлуком којом је правноснажно изречена заштитна мера и коју по одредби чл. 312. ЗОП-а морају да изврше надлежни органи и да о извршењу мере обавесте суд** како би могао предмет да архивира. Такође, и наредба полицијског службеника о искључењу возача из саобраћаја има примат у односу не само на судски изречену заштитну меру, већ се консумирањем спречава кажњавање окривљеног и за новчану казну, као и за предвиђене казнене поене, као и за изрицање нове заштитне мере. Дакле, сврха изрицања заштитне мере је да се окривљеном због угрожавања јавног саобраћаја привремено забрани

управљање моторним возилом одређене категорије возила којим је наведеном приликом управљао окривљени. То значи да услов за изрицање ове мере није поседовање возачке дозволе, већ отклањање узрока који су довели до чињења одређене врсте прекршаја, односно да је законодавац проценио да се ради о тежој врсти прекршаја и да поред других запређених санкција има места и овој врсти заштитне мере. Тиме се ставља до знања учесницима у саобраћају да ће и њима бити изречена ова мера ако учине одређену врсту прекршаја. Међутим, уколико се ова мера не изврши, онда се свакако **не постиже циљ казнене политике о специјалној и генералној превенцији**, односно да се поштује правни систем санкција и да се остварује друштвени прекор учиниоцима прекршаја, али и свим осталим учесницима у саобраћају.

Дана 30.05.2016.године.

Судија
Предраг Димитријевић